

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבמא וענינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו גזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשאריות כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל הגושתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
וזסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל בהחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שיהמליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רובבות אפרים ארח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיוושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוך ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרומשת במים ולכל נפש השורצת על הארץ להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל. יש לפרש סמיכות הפסוקים עפ"י מה שכתב בספר פנים מסבירות בביאור מה שאמר דעם הארץ אסור לאכול בשר, דהיינו מחמת שבאכילת הבשר מתרבה כח היצה"ר בגופו של אדם, כי הבשר שהוא גוף הבהמי ממשיך על האדם כמה עבירות בדמו וגופו ונפשו, ולכן לעם הארץ אסור לאכול בשר כי בכך יתרבה עליו כח היצה"ר, משא"כ התלמיד חכם שהוא עוסק בתורה, והתורה היא תבלין ליצה"ר, ואין יצה"ר שולט במי שבלבו תורה, לכן מותר לו לאכול בשר. אולם לכאורה עדיין יקשה מדוע באמת הותר לתלמיד חכם לאכול בשר, הלא באכילת הבשר מרבה על עצמו כח היצר, ואף שאכן יש לו את התורה לתבלין, מ"מ מדוע יכניס את עצמו לספק ולדבר שמצריכו לרפואה ותבלין, ולכאורה יותר עדיף שלא יאכל כלל, ולא יהיה לו שום חסרון מחמת הבשר. על כן אחר שהזהירה תורה איזה בהמה ועוף אסורים ואיזה מותרים באכילה, נסמך הפסוק 'להבדיל בין הטמא ובין הטהור', כמתרץ ואומר למה באמת הותר לתלמיד חכם לאכול בשר, על כך מתרץ 'להבדיל בין הטמא', והיינו משום שהתלמיד חכם חייב להורות הוראות בישראל ולשמור בעינא פקחא על כל הדינים המצטרפים, ומבואר בגמרא (ב"ק עב.) דמי שאינו אוכל בשר אין דעתו צלולה, ואכילת הבשר מסייעת לתלמיד חכם ללמוד ולהבין בתורה. והיות שהוא לומד ועוסק בתורה, אדרבה, אכילת הבשר גורמת אצלו להחליש את כח היצר ע"י כח תורתו, ובכך יוכל להבדיל בין הטמא ובין הטהור. (זרע שמשון שיר השירים אות א')

לע"נ הגר' שלמה יוסף ב"ר אהרן מרדכי זיון זצ"ל
יא"צ כ"א אדר

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ. צ"ב תיבת לאמר 'אליהם'. ויראה לפי שנודע שאין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים במידי דאכילה, וא"כ אפילו אם לא נאמרו [שאסור לאכול] דברים האסורים, אבל כיון שהם [בעצם] דברים אסורים, וגנאי לצדיק שיאכל דבר איסור, ומה גם לאותו הדור שהיה להם לחם שמים שהוא לחם קדוש לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו, בודאי כל אוכל אחר שאינו קדוש תמאן נפשות הצדיקים במקום המאכל הקדוש ההוא, [ואם כן הצדיקים שבישראל אינם צריכין להוראה מאיזה מאכל להיות נשמרים, כי נפשם הקדושה תשמר מעצמה]. לכן אמר לאמר 'אליהם', [היינו לכללות בני ישראל], כי הצדיקים אפילו לא יזוהרו, ינצלו ממאכל דבר איסור.

וממשיך הכתוב 'דברו אל בני ישראל' שיהיו גם כן בבחינה זו של קדושה שלא יזדמן להם דבר איסור, [ולא יצטרכו להוראה איזה מאכל אסור], ועיקר התכלית [שמודיע הכתוב איזה מאכל אסור, יהיה רק כדי] 'לאמר', היינו לימוד הדינים.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרייוואט, בנאמנות, קאנפידענעשל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שטיות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אייך וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען. שהוא עת רצון להסתכל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גיט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מקען אויך אכענמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען אפאר שטיינער כדי זאלט עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אייבן האר: יבשר הלב (אניצנדען זין הארץ צו אדישקייט), שיתחנך לבו לשמים לטובה (ס'טריישט די גאנצע מענטש), תראה מלאים (וועסט זעהן וואונדער), מקען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זוןן בעהט מיך 'וועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כהאב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיין קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

המהרש"ל דסובר דיש במצות עשה ד'תשבייתו' כמה חילוקים: א) מקודם שנתחייב בתשבייתו, אז סגי מה"ת בביטול בעלמא כדי שלא להתחייב בהשבתו. ב) לאחר שנתחייב בתשבייתו, צריך לבטלו בפועל בשריפה או מפרד זורה לרוח, ולא מועיל ביטול, כי ביטול בעלמא אינו חשיב 'השבתה'. ג) גם לאחר שנתחייב בתשבייתו, אפשר לקיים מצות 'תשבייתו' ע"י שמוכרו לנכרי, דאע"ג דאין זה השבתה בגוף החפץ, אבל זה חשיב 'תשבייתו מבתיכם'. וכתב האבני נזר (סי' שט"ז) וז"ל: והנה בשאגת אריה (סימן פ"ג) הקשה להגאונים (מובא ברא"ש פסחים פ"א סי' ד') דסבירא להו דחמץ [שלו שנמצא] ברשות נכרי אינו עובר על ב"י ובי, דכתיב 'בתיכם', ו'גבולך', וכן דעת הרמב"ם (שמות יב:ט), דא"כ למה לי מפרד זורה לרוח, הלא במוציאו לרה"ר סגי. וכן מטיל לים למה לי, דהא ים אינו ברשותו, ובמוציא מרשותו הא סגי בלא ים. ועל כן תירץ, דמשהגיע הזמן וחל עשה ד'תשבייתו', אינו מקיים העשה עד שמבערו מן העולם, ע"ש.

אבל כד מעיינין אי אפשר לומר שהתוס' סבירא להו כשאגת אריה הנ"ל, שהרי כבר כתבנו שהתוס' סבירא להו דלר' יוסי הגלילי אין צריך לשרוף החמץ, וסגי במוכרו לנכרי, וכתבנו דלא דמי לביטול בעלמא דאינו מועיל, דביטול בעלמא עדיין החמץ ברשותו, אבל במכירה לנכרי הלא מוציאו מביתו, וקרינא ביה 'תשבייתו מבתיכם', דבביתו אין חמץ עוד. רק בלא מכר, הוא כפקדון, וכל היכי דאיתא ברשותא דמרא איתא, וכן אפילו מניחו ברה"ר, חשיב כמו בביתו, דהא ברשותו להקדיש. ואם מוכרו לנכרי ואינו נותנו לו, הרי זה כפקדון ביד ישראל, אבל במוכרו לנכרי ונותנו לו הרי מוציאו מרשותו, וקרינא ביה 'תשבייתו מבתיכם', דבביתו אין עוד חמץ כלל.

וא"כ אי אמרת דסבירא להו להתוס' כהגאונים דגם לאחר איסורו מהני הוצאה מרשותו לציל מאיסורו בל יראה, אם כן תסגי נמי לקיום עשה דתשבייתו שמוציאו מביתו, ובביתו אין עוד חמץ, דהרי להגאונים בהוצאה לבד קרינא שאינו בביתו וברשותו, וא"כ קשה קושיית השאגת אריה למה לי מפרד זורה לרוח. אלא ודאי או דס"ל התוס' דלא כהגאונים. או דסבירא להו כמו שכתב הרב ז"ל מלאדי (סי' תל"א סעי' ב' וסי' תמ"ה ס"ג) דלאחר איסורו תו לא מהני הוצאה מרשותו, כיון דכבר אינו ברשותו משום איסור הנאה ועשאן הכתוב כאילו ברשותו, מה יתן ומה יוסיף הוצאה מרשותו, הלא בלא זה אינו ברשותו ועשאן כאילו ברשותו. והנה קשה לשיטת הרב מלאדי, דלמה צריכה הגמ' לומר דהטעם דלא מהני ביטול לאחר זמן איסורו הוא משום דלאו ברשותיה דלבטליה. תיפוק ליה

הוצייע
כרך נשק מסדרת

חידושי רבינו חיים הלוי
על הרכיב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני

כילל סבאות, ציונים, עיונים, כיתרות, מקורות וטולואים

מהדורה מושקעת ומורחבת

בכרך זה מופיע:

- החלטות הפנימיים • נדרים • שמועה
- ויובל • ביאת מפרק • תהיין ומוספי

כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה

כרך כן מופיעו

בהדפסה שניה כרך הראשון שנתקבל בחיבה יתירה בעולם התורה כולל הלכות:

- תפילין • שבת • יום ויחלצה • מאכלות אסורות • תרומות • קרבן • פסח • מעילה

השינוי בכל הניית הספרים המוכרות הפעם ראשית

בארץ: ספריית - אדום גיטלר • בחו"ל: עם הספר - לעיון

מכון מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אותם תאכלו, וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם, ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ הוא לכם. והנה מה שכפל הפסוק עוד פעם 'כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ הוא לכם', מיותר לגמרי. ובת"כ דרשו מזה: אין לי שיהא מותר אלא המעלה סימנין שלו ליבשה, השירן במים מנין, תלמוד לומר 'כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים', הא אם היו לו במים אף על פי שהשירן בעלייתו מותר ע"כ. ולזה יש לומר שבא הכתוב לומר 'וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת וגו' שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם' בסתמא, ולא נתלה שהיו לו במים והשירן בהוציאו אותו מן המים^א, ומה שאני מזהיר אתכם בסתם שיהיה לכם לאיסור, הוא בשביל שהדין הוא ד'כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים' הוא דוקא אסור, א"כ אני מזהירכם על אותן שאין להם סנפיר וקשקשת, שיהיו אסורים לכם בסתמא, כיון שרובן אין דרכן להשיר כשעולין ליבשה, א"כ בסתמא בחזקת איסור הם עד אשר יתאמת לכם שהיו בו במים.

לע"נ הגר' ברוך משה נחמיה ב"ר מנחם מענדל לאבעל זצ"ל יא"צ כ"א אדר
אם יוצא מ"ע ד'תשבייתו' ע"י הוצאה מרשותו האבנ"ז (ראה גליון הקודם), ביאר שיטת

^א דרכי תשובה י"ד סי' פ"ג ס"ז טז שהביא כן מהערוך והסיק כן להלכה.

הופיע

ערוך לנר - ברכת הבית

על מסכת כריתות

מהדורה ספוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
המבחר בארץ, ניסלר, המבחר בחו"ל לעניין
ירושלים: 052-347-8000

החדשים. וזה שפתח בפסיקתא 'עשה ירח למועדים', והיינו שכל המועדים באים ע"י קידוש הירח, ונכללים בקדושת החודש, ע"י שנתן הש"ת כח לישראל להכניס קדושה לחודש. דאף שלא נמצא בתורה בו קדושה, רק ראש בית דין אומר 'מקודש', עידו? יכולים לעשות 'מקרא קודש' ויכולו לקבוע כל המועדות, וזה שהקדים לפרשת הפסח מצות קידוש החודש.

וזה שאמרו שהיה קשה למשה עד שהראה לו הקב"ה באצבעו 'החודש הזה'. ויש להבין למה לא למד דיני קידוש החודש מהקב"ה, והלא כל חכמי ישראל קידשו על פי הראיה ועל פי הכללים בזה, ולמה הוצרך הש"ת שמו להראותו באצבע. אך נתקשה משה רבינו האיך יוכלו ישראל להכניס קדושה לחודש, ובתורה לא נמצא בו קדושה, וכן האיך יעשו ישראל 'מקרא קודש'. עד שהאיר לו הש"ת זה. ויש לומר דמטעם זה נקרא פרשה זו 'פרשת החודש', ולא 'פרשת הפסח', דעיקר עסק הפרשה הוא האיך יוכלו ישראל להכניס קדושה לחודש וממילא יוכלו להכניס קדושה למועדים. וזהו 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שזה הקדמה לפסח שיוכלו לעשות 'מקרא קודש'. ומר"ח צריך להשיג ולהרגיש קדושת המועד שיבוא בחודש, זה והוא 'ראש השנה לרגלים', שממנו מסתעף כל קדושת הרגלים. וכשחל ר"ח בחול, צריך לקרות בשבת שקודם ר"ח פרשת החודש, שבשבת שלפניו צריך להרגיש קדושת ר"ח שיהיה בימי המעשה שאחריו, דשבת כולל כל קדושות שיבואו בימי המעשה שאחריו, כמו שאומרים 'ברכתו מכל הימים', וכולל בשבת זה קדושת ר"ח שכולל רגל שבו שהוא שורש כל המועדים.

לע"נ הג"ד יצחק צבי סופר ב"ר ישראל מרדכי אפרים פישל זצ"ל י"א י"ז כ"ו אדר

ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעולה. ובהמשך הכתובים 'ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל לעולה'. ודקדקו המפרשים למה עגל של אהרן לחטאת, ועגל של ישראל לעולה. ונראה לומר דהנה הקשו על רש"י שפירש 'קח לך עגל' להודיע שמכפר לו הקב"ה על מעשה העגל שעשה, דהא אדרבא היא הנותנת דאין מכפר, דאין קטיגור נעשה סניגור. ותייך בישמח משה דבאמת לא היה לאהרן חלק בחטא העגל, רק החטא היה החילול ה' בפני ההמון שהאמינו שיש לו חלק בו, כמו שפירש בספר חן טוב עה"פ 'כי פרעו אהרן', ותוכן דבריו כי בעת שחשבו לעשות

העגל, נתחייבו כבר עונש, כי בעבודה זרה נענשים על המחשבה, דבעבודה זרה מחשבה רעה הוא כמעשה, אולם לפני אומות העולם שלא ידעו מחשבות לבם הרעה, יש חילול ה' שיאמינו שנענשו בחנם, על כן עשה אהרן לגלות עונש הנסתר והמכוסה, וזה 'כי פרעו אהרן', עכ"ד. והנה אם אחר היה עושה כן, לא היה חטא כלל, רק אהרן לגודל צדקו נחשב לו לחטא, ועל כן ציוה לו הש"ת דייקא להקריב עגל לחטאת, שבזה יראו הכל דאין לו חלק בחטא

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ביכת הבית על טפסת חלה
במהדורה ספוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
המבחר בארץ, עם הספר - ר' בנימין לעניין
והרב יצחק מיטניק שליט"א 052-347-8000

דבר אינו שלו מכח איסור הנאה, וא"כ מה יוסיף במה שמפקיר ליה. אך הרב הנ"ל כתב בקונטרס אחרון (ס' תל"ה אות ב') דחמץ מיקרי 'שלו', רק שאינו 'ברשות'. וא"כ היה הביטול מועיל לעשות אינו שלו, ועל זה משני דלאו ברשותו דלבטליה, ולא מהני ביטול לעשותו אינו שלו, ועדיין שלו כמו שהיה. אבל לא מצינו למימר משום דמה יוסיף הביטול, דהא הביטול מוסיף לשויי אינו שלו. אך רש"י (פסחים ו: ד"ה דלאו ברשותיה) פירש להדיא דחמץ אינו שלו. ודברי הרב ז"ל נכונים לשיטת התוס'.

לע"נ הג"ד אברהם שפירא ב"ר יעקב שמשון זצ"ל כ"ג אדר
החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם וגו'. בפסיקתא רבתי (סוף פרשה ט"ו):
חדשו מעשיכם וכו'. מה שאמר חדשו 'מעשיכם', אף דעיקר ר"ח הוא האור תורה, ולא המעשה. אבל עיקר אור תורה הוא ג"כ המעשה, כמו שאמרו שהלימוד מביא לידי מעשה. וכבר אמרנו כמה פעמים דכתיב 'בפיך ובלבבך לעשותו', ולא כתוב 'במעשיך', כי גמר המעשה הוא מהש"ת. וזה שאמרו 'חדשו מעשיכם', היינו ע"י חידוש האור בדברי תורה, ומזה יבוא למעשה, שהגמר מעשה יהיה על ידי הש"ת, כמו שנאמר 'לעשותו'. ואמר היהודי הקדוש זל"ה, שבשבת זה יש בו התחדשות בשפע בדברי תורה. 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שכל חודש יש לו קדושה מיוחדת, ויום ראשון נקרא 'ראש חודש', שהוא ראש של כל החודש, דבתר רישא גופא אזיל, והוא כולל כל קדושת החודש. וניסן כולל כל קדושת ר"ב החודש, ונקרא ראש חודש שלו 'ראש חדשים'. ושבת הוא כולל כל קדושת ימי המעשה שאחריו, ועל כן בשבת שחל בשבוע שאחר כך ראש חודש ניסן קורין פרשת החודש.

ראש חודש ניסן. טעמא דנקרא 'ראש חודש', ולא 'תחילת חודש', כי הוא 'ראש' של כל החודש, והיינו שכל קדושת החודש כלול בר"ח, ובתור רישא גופא אזיל, וצריך להרגיש הקדושה מהרגל שבו בא' ניסן שהוא ר"ח. וכן 'ראש השנה' פירושו 'ראש' של כל השנה, וזהו שאמרו דר"ח ניסן הוא 'ראש השנה לרגלים', שכל קדושת המועדות כלולות ברגל דפסח, וזה שנאמר 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שנכלל בו קדושת כל המועדות שבכל

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע ז"ע שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבות הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שיירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה, כי נקודות של זה הפסוק בגמטריא **אש** עה"כ [ע' תיקוני זוהר בהקדמה [דף ה א], שמחשב כמה היא הגימטריה של כל ניקוד]. מרומז שצריך ללמוד תורה באש, בהתלהבות ובאהבה ובשמחה, כמו שאיתא בתלמוד סוכה (כ א) ובתוס' שם (ד"ה כל), עיי"ש. **ואש** נוטריקון אהבה שמחה. ויראה קודמת לתורה, כמאה"כ "ראשית חכמה יראת ד" (תהלים קיא י), וד"ל.

בראשית כו. נ"ל בעז"ה, כי האדם הישראלי צריך ללמוד התורה הקדושה באהבה ובשמחה וביראה הקודמת לה. וזה **בראשית** נוט' תורה באהבה רבה שמחה יראה, וד"ל.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה

שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

נזדמנה מילה ביוה"כ או בט"ב שמתעמין הכוס לתינוק וכו'. ולמדנו מזה שאין המברך חייב לטעום, וגם למדנו שאינו מספיק מה שהוא טועם הילד הנימול. וא"כ במה שטועמין החתן והכלה בברכת אירוסין ונשואין, יצאו ידי חובה ואינה ברכה לבטלה אם לא טעם המברך.

ואע"פ שברכת הנהנין היא, ואין לברך אותה אלא מי שנהנה, כבר

אמרו (ר"ה כט): שאדם פורס לבניו ולבני ביתו אע"פ שאינו אוכל עמהם כדי לחנכם במצות, וכשהברכה עצמה היא נעשית בשביל הטועמים כגון חתן וכלה, כשר הדבר להטעמים כוס ברכתם, ועדיף טפי מחינוך הקטנים, דברכת המילה היה אפשר לומר זה הטעם, שכיון שהברכה נעשית בשביל המצוה שנעשית בגופו, שהיה מספיק להטעימו, ואע"פ שאין מי שאינו בן דעת ראוי לחינוך, אבל כיון שהוא טועם היין, לא גרע מקטן שיכול לאכול כזית צלי שאביו שוחט עליו את פסחו, ואע"פ שהפסח אינו נאכל אלא למנויין מן התורה, ל"ש בברכת היין שאין בה איסור מן התורה אם לא שתו מהכוס וכו', עכ"ל. וכתב על זה הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם), דיש לדחות הראיה שהביא התשב"ץ מהא דאם יכול לאכול כזית צלי שוחטין עליו, דאפשר להטעים הכוס לתינוק הנימול, דגבי מצות אכילת פסח לא בעינן שהאוכל יקיים מצוה, אלא בעינן רק אכילת קרבן פסח, ואף אם האוכל אינו מקיים המצוה, סגי. וז"ל: הראיה של התשב"ץ אינו מובן, דלא מיבעיא למ"ד שה לבית אבות לאו דאורייתא, [דמה"ת אין הקטנים צריכים להמנות בשה עם בני החבורה, אלא אוכלין ממנו אע"פ שלא נמנו עליו], דאין הבן צריך להיות מנוי כלל, רק אפי' למ"ד שה לבית אבות דאורייתא, שפיר יכול להיות מנוי כיון שראוי לאכילה, ואילו לא היה ראוי לאכילה, יהיה שלא לאוכלו, אבל כיון שראוי לאכילה, שפיר יכול להיות מנוי, שהרי א"צ כאן שיקיים האוכל מצוה, רק שבעלי הפסח צריך שיאכילוהו לאוכלים מנויין, ואילו היה צריך שיקיים האוכל מצוה, הרי אפי' הי' הבן מגיע לחינוך לא הי' מועיל בזה דבר,

דחייב חינוך רק דרבנן, ואילו מצות אכילת הפסח הוא מה"ת, וא"כ אין מצות החינוך מועלת דבר בקיום מצות אכילת הפסח. משא"כ לענין ברכה דבאה רק להוציא המחויב, וכיון שאין בקטן הנימול חיוב כלל, דגם חינוך ליכא ביה, א"כ הרי היתה הברכה להוציא את הפטור, וה"ל ברכה לבטלה, ומה ראייה בזה מכאן.

והנה מה שכתבתי דמצות הפסח רק שיהיה נאכל, אבל לא שהאוכל יקיים מצוה, כן הוא גם בשאר קדשים קלים שנאכלים לנשיהם ולבניהם והיינו בנים הקטנים, דאילו היה צריך שתהיה האכילה עצמה קיום מצוה, היה המאכל כזית קודש לקטן דלאו בר מצוה היא, מבטל מאותו הזית מצות אכילתו, ועל כרחך דהמצוה רק שיהיה נאכל, ולכן גם קטן שהוא ראוי לאכילה מקיים בעל הקודש המאכילו מצוה בראותו שיהיה הקודש נאכל כנלענ"ד, עכ"ל.

וכדברי הגר"י ענגיל כתב גם האבני נזר (או"ח סי' ת"ג), דהנה קיים שני סוגי מצות: (א) מצות תפילין ציצית מצה שופר וסוכה וכדומה, דמלבד המצוה,

דהנה נתבאר כי אהרן לא חטא על כן הביא אהרן עגל לחטאת אשר רק בין אדם לחבירו, ולא לה', על כן

תולדות האבני נזר זי"ע

פעם אחת בחג השבועות כשיצא האבני נזר מבית המדרש אחרי עריכת השולחן, וראה את החצר מלאה חסידים, תמה ואמר: הרי הרבי מקוצק וצ"ל בירך אותי שאם אהיה רבי של חסידים, שלא יהיה לי עולם גדול, ואיך נתרבו כל כך חסידים? היתכן שברכת הרבי מקוצק לא נתקיימה? ושוב נתיישב ואמר הרי כל כוונתו היתה שלא יטרידו אותי ויבטלו אותי מלימודי, וכיון שגם עכשיו לא מפריעים לי, נכון להשוב שברכתו אכן נתקיימה.

שיעוריו עם התלמידים היו נמשכים זמן מרובה, כל שיעור היה ארבע שעות, וכשהיה בכחו היה מלמד שני שיעורים ביום, הראשון משעה 4 לפנות בוקר עד שעה שמונה, והשני אחר מנחה שהי' נמשך לפעמים עד מאוחר בלילה עם הפסקה לתפילת מעריב, וכשהיה חלש וזה קרה לעתים תכופות, היה השיעור משעה 10 בבוקר עד שתיים אחה"צ, כל השיעורים היו בעיון רב וביגיעה מרובה, עד שהיו אנלי זיעה מבצבצים על פניו, היה אומר על עצמו: 'אם היו לאנשים אחרים יגיעה בתורה כמותו, היו יכולים ללמוד גם כן כמותו'.

בליל שבת גמר הנהגת שולחנו הטהור לקהל חסידיו קרוב לחצות, ובשעה שתיים אחר חצות, כבר בא לבית המדרש מלוכש לבנים ולמד ביחידות עד אור היום, וכמעט שהיינו יראים להביט אז בפניו, כי היה דומה למלאך ה' צבאות וקרן מאוד אור פני קדשו.

לאין שיעור העושה מצוה ומתבייש בה עד כמה שכרו וכפרתו מגיע. על כן אמרו רז"ל (שם סג.) כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה זוכה, וזה שאמרו שם אמר ר' שמואל בר נחמני מאי דכתיב 'אם נבלת בהתנשא ואם זמות לפה', כל המנבל עצמו על דבר תורה סופו להתנשא וכו', והנה אהרן פה נתבייש ברבים בעת חפצו למצוה שהקריב עגל בן בקר לכפר על עון העגל, ונתכפר עונו ונעשה מהם זכיות, על כן הוא שאמר משה לו למה אתה בוש, דייקי לך נבחרת, זה גרם נבחרתך.

לע"נ הג"ר אליהו ברוך פינקל ב"ר משה וצ"ל יא"צ כ"ד אדר

איש לפי אכלו תכוסו על השה. אמרו בסוכה (דף מב): קטן שיכול לאכול כזית צלי, שוחטין עליו את הפסח, שנאמר איש לפי אכלו. והנה בשו"ת תשב"ץ (ח"ג סימן ס"ה) כתב וז"ל: התוס' (עירובין מ: ד"ה דילמא) כתבו שאם

פנים יפות' לבצל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה

והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

קרב אל המזבח. ופירש"י שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. יש לפרש לפי שאחז"ל (ובחים קב.) 'אהרן אחיך הלוי', שהיה עתיד אהרן להיות לוי, והכהונה הייתי אומר לצאת ממך, מעתה לא יהיה כן, אלא הוא יהיה כהן ואתה לוי, ע"ש. ואף מה שסירב משה היה מצד ענותנותו, מ"מ אין ראוי לסרב בציווי ה'. לכך אמר לו לאהרן שהיה בוש ומסרב לציווי ה', אמר לו משה רבינו, הלא בשביל זה נענשתי ונבחרת לכהונה, ואיך תסרב גם אתה.

ובשם בת דודי אשה משכלת שמעתי, שכוונתו היה עפ"י דברי חז"ל (ברכות לד.) ביורד לפני תיבה פעם ראשונה מסרב וכו', אך כתבו הפוסקים (א"ח סי' נ"ג סט"ז) דשליח ציבור אין צריך לסרב, לכך אמר לו משה 'לכך נבחרת', ואיך לך לסרב.

שמחת בני ישראל בקבלת התורה, דהנה 'היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם', וליהנות מזוי השכינה הוא שכר עוה"ב, כאומרים 'צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשם ונהנים מזוי השכינה', לכן אסור היה להם ליהנות עכשיו.

אך נבחל קדומים (מצות מילה) הביא חקירה מפני מה אין הקב"ה בורא בני ישראל תיכף נימולים, ותיירץ דהיה מזה פתחון פה למינים להכחיש אחדות ה' ח"ו, דהיו אומרים ב' רשויות הן, אחד בורא נימולים, והשני ערלים, על כן בורא את כולם באופן אחד, ומי שרוצה

להדבק בה', הוא עצמו חותם את עצמו בחותם המלך, ובזה נתחזק האמונה באחדות הבורא יתברך, ע"ש.

וידוע תירוץ המפרשים דאיך אמרו דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והרי הקב"ה מקיים התורה, ויש מצות עשה של 'ביומו תתן שכרו'. ואחד מהתירוצים הוא דהשוכר פועל ע"י שליח שניהם אינם עוברין, בעל הבית לפי שלא שכרו, ושליח משום שאין העבודה שלו. ולכן התורה שניתנה ע"י משה אין בה משום 'ביומו תתן שכרו', אך 'אנכי' ולא יהיה לך' שהם עקרי האמונה, מפי הגבורה שמענום, לא ע"י שליח, ולכן מגיע בעדם שכר גם בעוה"ז.

ולפי מה שכתבתי לעיל דמצות מילה היא הוראה על אחדות הבורא יתברך שזהו האמונה השלימה, ונדב ואביהוא שהיו צדיקים גמורים ושומרי ברית קודש על אמיתתם, הגיע להם שכר גם בעוה"ז, וזהו שאמר המדרש פליאה שהיה לו להשיב 'ביום השמיני ימול', ומדוע מתו נדב ואביהוא.

ליכות פ.ב.ע.י להצלחה בכ"ע

סוף דבר הכל נשמע את אלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם. שלמה המלך משבח את המצוה בתור התעודה היותר נשגבה שאין מדרגה מוסרית גבוהה הימנה, וזה עיקר תכלית האדם - יראת ה' ושמירת חוקיו ומשפטי, וזולתן, כל היגיעות שהוא יגע תחת השמש, הן הבל ורעות רוח. את ספר קהלת זה ספר 'בטול היש', וגילוי האמת של תהפוכות החיים בכל סגולותיהם בלהותיהם נפתוליהם ומעקשיהם. שלמה המלך חותם ספרו

אין כלום, דהאוכל מצה ולא קיים המצוה כגון שהיה לו היפך כוונה (- שנתכוין שאינו רוצה לקיים המצוה), לא הועיל כלום באכילתו. (ב מצוה דמלבד קיום המצוה, יש בעשייתה תוצאה ותועלת, כגון מצות שחיטה וטבילת כלים וקידושין וגירושין וחליצה והפרשת תרומ"מ, דגם אם אינו מקיים המצוה כגון שיש לו היפך כוונה, מ"מ כל שעשה המעשה כראוי, הועיל מעשהו להתיר הבהמה והכלי, ולפעול חלות קידושין וגירושין וחליצה והפרשת תרומ"מ.

וכתב האב"ז, דמצות אכילת קדשים

הוא כסוג המצות דיש לה תוצאה ותועלת אף בלי קיום המצוה, דזה דין על הקדשים שצריך שיאכלו ע"י כהנים, דמלבד המצוה שמוטל על הגברא לאכול הקדשים, דין הוא בקדשים גופא שזקוק אכילת כהן, וגם אם הכהן אינו מקיים המצוה כגון שיש לו היפך כוונה, מ"מ נאכל הקדשים כראוי ע"י כהן. וכיון דאכילת קדשים אינו תלוי בקיום המצוה של הגברא, לכן מועיל לזה אכילת קטן, דאה"נ דהקטן לא קיים המצוה, דאינם בני חיובא, וכמו שאר מצות שהקטן עושה דאינו מקיים בזה כלום, מ"מ חשיב דהקדשים נאכלו ע"י כהנים. וז"ל: כיון דאין המצוה שהכהנים יאכלו, רק שהלחם יאכלו לכהנים, על כן אף ע"י אכילת קטן מתקיים מצות אכילת קדשים עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בסימן שכ"ג (אות ז) וז"ל: הנותר בעצמו יש עליו חיוב שריפה, [דאין זה מצוה על הגברא לחוד, רק הנותר בעצמו טעון שריפה], רק שהאשה אינה מצווה בשריפתה, מכל מקום בשריפתה, נתקיים המצוה בנותר שנושרף. למה הדבר דומה, לקטן שאכל קדשי קדשים, דלא נתבטל העשה ד'ואכלו אותם אשר כופר בהם', דמכל מקום הקדשי קדשים נאכלו, והכא נמי הנותר נושרף.

לע"נ הג"ד דוד ב"ר ברון קלוגימוס שפירב זצ"ל אבד"ק בראשוב יא"צ כ"ה אדר

יודם אהרן. במדרש פליאה: מה היה לו לומר, היה לו לומר וביום השמיני ימול. והדבר תמוה. ויש לומר דרז"ל אמרו שחטא נדב ואביהוא היה על שהציעו בשכינה הק', כדכתיב 'ויחזו את האלקים גו' ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו', מכלל דאז היו ראויים לעונש, אלא שלא רצה הקב"ה לעררב

אמרות טהורות להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנוכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

יודם אהרן. במדרש: מאי הוי ליה למימר, וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ע"כ. אפשר לומר לפי מה שאמרו חז"ל (בדה לא): דהטעם דמילה בשמיני, כדי שלא יהיו כל העולם שמחים ואביו ואמו עצבים שאסורים בתשמיש. וזה מה שאמרו חז"ל, דמה הול"ל. והשיב דהיה לו להתרעם ח"ו ממה שאמר הכתוב 'וביום השמיני ימול', כדי שלא יהיו כל העולם שמחים ואביו ואמו עצבים, ואיך קרהו כזאת ביום שמחת בניו ושמחת כל ישראל שמתו שני בניו והוא מתאבל ועצב עליהם, ואעפ"כ 'יודם אהרן', ולא הרהר אחר מדותיו.

שמן רוקח להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע, כתב בצוואתו, וז"ל: "כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

ואל בני ישראל תדבר לאמר. נראה דהא דלא אמר כן משה בעצמו אל בני ישראל, זה כי הנה העגל שהביא אהרן וישראל, היו לכפר על עון העגל, ולכן כיון שעשה אהרן את העגל, והיה קצת גורם בדבר, הוצרך לתקן זאת שיהיה הוא המזכה אותם בדבר שהכשילם. ואפשר עוד עפ"מ"ש רז"ל 'כיון שאדם עובר עבירה ונתבייש בה מוחלין לו', על כן הוצרך אהרן לצוות את ישראל כדי שיתבייש להזכירם חטא העגל. ועפ"י דברינו יבוא על נכון מה שאמר 'אל בני ישראל' באות ו' הנוספת. דהכוונה הוא דשתיים אלה אתה צריך כדי לתקן אשר קלקלת בעשיות העגל, האחד שתקח לך עגל, והשני שתדבר אל בני ישראל ותצום ג"כ להקריב עגל.

¹ והנה הגר"ח (פ"ה קרבן פסח ה"ז) כתב, דקטן אינו מופקע מ"קיום" המצוה, דבאמת בכחו לקיים מצות, רק הוא מופקע מ"מעשה" המצוה, דמעשה הקטן אינו חשיב "מעשה מצוה", וממילא אין לו קיום המצוה, דקיום המצוה נובע מהמעשה המצוה. אבל במצוה דיש לה תוצאה, נובע קיום המצוה מהתוצאה, ולא ממעשה המצוה, ולכן בקרבן פסח, דמלבד המעשה המצוה, יש בזה תוצאה, מה שהקרבן נקרב עברו ועולה לו, לכן גם הקטן מקיים המצוה, עכ"ל. ולפ"ז ה"ה באכילת קדשים מקיים הקטן המצוה, כיון דקיום המצוה נובע ממה שהקדשים נאכלו ע"י כהן. וראה ברכת הבית (חלה פ"ב מ"ז).

² ע' בארוכה בגליון ק"ב (בחקותי תשפ"ב, במדור 'אבני נזר'), שביארנו דברי האבני נזר ובית הלוי (ח"א סי' ב'), דמקיימים הכהנים מצות אכילת קדשים גם בפחות מכוית, אע"ג דאין אכילה בפחות מכוית. משום דאכילת קדשים שאני מאכילת מצה וכדומה, דזקוק היכא דהמצוה הוא על הגברא שיאכל כגון מצה, אז בעינן כוית, אבל באכילת קדשים המצוה היא שהקרבן יהיה נאכל, ואין זה המצוה על הגברא לבד, לכן אפשר לצאת גם בפחות מכוית. דלכאורה אינו מובן, דאה"נ דבקדשים המצוה הוא שהקרבן יהיה נאכל, אבל ס"ס בעינן לזה **אכילה**, דהרי בעינן אכילה כדי שיחשב שהקרבן נאכל, ואילו פחות מכוית לאו אכילה הוא. ונראה דהאבני נזר סובר דבאמת גם פחות מכוית חשיב אכילה, ורק במקום דהמצוה היא על הגברא שיאכל, בעינן שיאכל כוית, ולא במקום שהמצוה הוא שהקרבן יהיה נאכל, ע"ש עור.

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

אברך כבן עשרים היה רבי צדוק כחמש שנים לאחר נשואיו כשיצא לנדודיו מארץ לארץ ומעיר לעיר לבקר את גדולי הדור, נדודיו אלה הפגישוהו עם גדולי הדור של עולם הרבנות והחסידות, האברך הצעיר הרשים את גדולי ישראל בחריפותו ובגאונותו, ומתוך מפגש בוק זה, נתרקמו קשרי ידידות עמוקים עם רבים מגדולי ישראל עמהם עמד רבי צדוק במשא ומתן של הלכה לימים רבים. אגדות רבות נתרקמו מסביב לאותם מפגשים עם גדולי הדור.

על אחד הביקורים הללו אצל הגאון רבי יעקב אורנשטיין זצוק"ל בעל הישועות יעקב רבה של העיר לבוב, מסופר כשהגיע רבי צדוק האברך במסעיו אל ביתו של בעל הישועות יעקב, לא שאל רשות כניסה, ושם פעמיו ישר לחדרו של הגאון, התנהגות זו של האברך הצעיר הטרידה את בנו של בעל הישועות יעקב את רבי מרדכי זאב זצוק"ל שהיה גם הוא גאון מפורסם בעל שעור קומה, ולא הסתברה לו זיחות דעתו של אברך אלמוני, הגאון רבי מרדכי זאב הביע את תרעומותיו בפני אביו, וכשנכנס רבי צדוק ועמד נוכח בעל הישועות יעקב, קדמו הגאון בתוכחת מגולה 'האם תדע אברך לפחות את הש"ס בעל פה שאתה מרשה לעצמך התנהגות כזאת'. 'ומה גריעותא אם אדע אך את מחצית הש"ס בעל פה?' 'נו אמור לנו איזה חצי, 'איזה שתחפצו' הפטיר רבי צדוק. רבי צדוק לא הגזים כלל וכלל, עוד בגיל צעיר היה בקי בכל חדרי התורה והחכמה, ואכן במשא ומתן של הלכה שנתפתח ביניהם עמד הגאון על שעור קומתו של האברך הצעיר הזה, ופטרו לשלום מתוך חיבה ואהבה.

תולדות בעל חזון יחזקאל זי"ע

אמונתו לא היתה אמונה שברגש גרידא, אלא אמונה בחוש, הוא התעלה למדרגה בה אמונתו היתה בגדר ידיעה ברורה. כשהיה מדבר על ענינים שבאמונה, היו מלותיו המדודות והשקולות ממלאות את החלל וכובשות את הלבבות, עד ששומעיו התעלו במדה כזו שדימו לרגע שגם הם מסוגלים לממש את האמונה בקצות אצבעותיהם, הדברים נשגבים ביותר על האמונה בכח התורה והתפילה יצאו מפיו בפשטות מפליאה שהותירה אחריה רושם עז ביותר.

פעמים נדמה היה כי הרעיונות העמוקים שהשמיע באזני תלמידיו, נראו לו מלהיבים דוקא בגין החידוש שבהם, בה בשעה ששומעיו נטעמו גם מהתחושה שהאמונה המוחשית שעליה מבוסס הרעיון, מרוממת יותר מן הרעיון עצמו, רשמים עמוקים ביותר הותיר בלב תלמידיו כשמדיבורו בכלל ומתלמודו בפרט ניכר היה כי האמונה לגבי היתה דבר מובן מאליה.

באזהרה רבה 'סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם', כי באופן כזה נתגשם התמדת הנפש במציאות.

שלמה המלך בזקנתו אחרי שנתנסה כבר בהרבה נסיונות החיים, חשב חשבונו של עולם מתוך הסתכלות בכל אופני החיים, חשב ומצא שסוף דבר הכל תלוי ברוב המעשה של שמירת המצוות, בשגם שהאדם הוא איש תהפוכות ברגשו ודמינו, ודרך חייו הוא דרך של חליפות ותמורות עליות וירידות זריזות ושקיעות, יש שהוא מתרגש ושר שיר השירים שהוא קודש קדשים, ויש שעה שמחשבות לבו הן חולי חולין, פעמים הוא עולה על כנפי דמינו עד הרקיע, ופעמים הוא יורד במזימות לבו עד תחתית התהום. שונה ממנו הוא איש המעשה, רגלו רגל ישרה מראשיתו עד אחריתו, המצוה המעשית מצרפת את הבריות ומדריכה אותן באורח ישר, אשר גם כי פוג לבו אינו סר ממנה עד שיזכה מחדש בכוננת הלב כמקדם. בימים שעברו, היתה זיקת גומלין בין המעשה והעיון, וכל מה שהיו ממשמשים יותר במצוה בפועל, מצאו איזה רעיון חדש מן האוצר התרבותי העצום הצפון בה, וכל מה שרכשו יותר ויותר מהדעות ויסודות המוסריים שהם נשמת המצוה ורוח החיה בה, הוסיפו מאמצים במעשים מוחשיים, וכל פעולה דתית חדשה, הביאה אתם גם התחדשות מוסרית וגלויים חשובים במושיג דת ישראל, כי רק אגב מעשה, האדם עומד על סודה ונשמתה של המצוה.

לע"נ הג"ר שבתי ב"ר שלמה בחבוס זצ"ל י"א צ"ז אדר

חידושי הרה"ק. שר התורה ועמוד העבודה רשכה"ג מרן בעל החידושי הרה"ק זצ"ל י"א צ"ג אדר, הוא במקום גבוה יותר מכל צדיקי דורו, דהנה כל צדיק וצדיק יש לו מקום בגן עדן, אבל מי שהוא גאון בתורה וגם צדיק, יש לו מקום גבוה מאד. וידוע שהחידושי הרה"ק היה לו התחברות ואהבת רעים יותר מכל צדיקי דורו עם הרה"ק מרן רבי יעקב אריה מראדזימין זצ"ל, ואחרי הסתלקות החידושי הרה"ק סיפר הרה"ק מרן רבי יעקב אריה מראדזימין זצ"ל בוא אליו אחד מחסידיו שהיה מקורב גדול אצלו, בזה הלשון: ראיתי היום את הרבי מגור, והיו פניו מאירות מאד, ורציתי לראות את מקומו בגן עדן, והראו לי מקומו שהוא למעלה מכל צדיקי דורו, ואף גם על אותם הצדיקים שהיו רבותיו, והרה"ק מראדזימין אמר: נפלאתי מאד על זה, איך יהיה במעלה גבוהה מן רבותיו. וכנראה לי שזה מפני כח התורה, שבהיותו גאון גדול ולימודו היה תמיד בקדושה ובטהרה, ובכל זאת לא היה לו מעולם שום התנשאות מחידושי תורה שלו מפאת גודל ענותנותו, ע"כ דברי הרה"ק מרן מראדזימין.

דרוש מהרה"ק רבי עקיבא יוסף שלזינגר זי"ע שכתב על הלומד דרוש זה

'מסוגל להמשיך עליו זכות מטתו שלימה של יעקב אבינו זיע"א'

[אות ח']: אך כלפי שמאי גליא מעשה לבן, כמו בלעם (סנהדרין קה.), שלא קיים גם מצות ב"נ, והחליף משכורתו בגזל, ויעקב אבינו ברח ממנו וישב בשדה שלא היה יכול לסבול אפיקורסות שלו, דאפיקורסות גרעו מעבודה זרה (ע' חו"מ סי' ל"ד), וכיון שלא קיים מצות ב"נ, אין לו דין כב"נ (ב"ק ל"ח), ורחל לקחה את התרפים לראיה שהיה עובד עבודה זרה אשר שם בסתר למו, א"כ לכ"ע הם כגיוניות ממש, וכדברי ספר הפליאה הנ"ל.

אך האדם יראה לעיניים, והשבטים הם לא ידעו 'כי לבן ביקש לעקור את הכל', ושיניצלו בנס כדכתיב 'השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע'. [ולכן לא ידעו כי באמת אין כאן איסור של שתי אחיות, כי גר שנתגייר כקטן שנולד דמי].

וכבר האריך בפרשת דרכים אם שייך איסור שתי אחיות כלפי בן נח ג"כ ע"ש, וכן לגבי גרות אם בזה כקטן שנולד דמי, ואולי תליא בפלוגתא (קדושין ל"א) אם גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצוה ועושה, או לא, דהרי אבותינו באלו המצוות של בני ישראל היו אינם מצווים ועושים עד מ"ת (ע' רמב"ן בראשית כו:ה), ואפשר לומר דלמ"ד גדול המצוה ועושה, א"כ הכי נמי לא נחשב כגיוורת, [דהרי במצות שעשו קודם מתן תורה היו כאינו מצוה ועושה].

ועוד דגם אם נתגיירו מעכו"ם הוי כקטן שנולד, אבל בנתגייר מבן נח לבנ"י, וגם גר תושב שנתגייר, מנלן שיהיה כקטן שנולד.

וזה היה טעם רחל אמנו שאמרה 'הבה לי בנים', כי חששה שמא משום חשש שתי אחיות אין לה בנים, ע"כ אמרה 'ואם אין מתה אנכי' כי על חטא ב' אחיות חייב מיתה. והשיב לה יעקב 'התחת אלקים אנכי', והוא כמו שאמרו (כתובות ק"י) כי הדר בחו"ל דומה שאין לו אלוה, ע"כ אפילו לשיטתך - טרם שלקחה את התרפים בחו"ל - אין חשש, כדברי הרמב"ן דבחו"ל ליכא איסור. [וזה 'התחת אלקים אני', וכי אני דר עכשיו בארץ ישראל שדומה כמי שיש לו אלוה].

ולכן כאשר ילדה, אמרה 'אסף אלקים את חרפתי' שלא לחשבה בפסול, ואמרה 'יוסף ה' לי בן אחר', והיינו גם בא"י, כיון שהיא כגיוורת אחרי כי לקחה את התרפים כנ"ל, כי א"י נקרא בשם ה' כדכתיב 'ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה', ולכן אמר 'יוסף ה'. [המשך בשבוע הבא].